

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Mfv.III.10.654/2013/6.szám

A Kúria a Szigethy Ügyvédi Iroda által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt Megyei Kormányhivatal Rehabilitációs Szakigazgatási Szerve alperes ellen társadalombiztosítási határozat bírósági felülvizsgálata iránt a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 2.M.196/2013. szám alatt indított és a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2013. július 1-jén kelt 2.M.196/2013/3. ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a felperes részéről előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Kúria a Zalaegerszegi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.196/2013/3. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárás illetékét a magyar állam viseli.

I n d o k o l á s

Az alperes a 2012. december 19-én kelt határozatával elutasította a felperes által 2012. július 6-án előterjesztett, a megváltozott munkaképességű személyek ellátása megállapítására irányuló igénybejelentését, mert a kérelem benyújtását megelőző öt éven belül nem volt legalább 1095 napon át a társadalombiztosítás

ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 5. §-a szerinti biztosított, így az ellátásra való jogosultságnak a megváltozott munkaképességű személyek ellátásairól és egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXCI. törvény (Mmtv.) 2. § (1) bekezdés a) pontjában írt feltétele nem teljesült.

A másodfokú szerv az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A határozat indokolása szerint az ápolási díj a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítási jogviszonynak nem minősül, a felperes az igénybejelentést megelőző 5 évben nem szerzett biztosítási időt.

A munkaügyi bíróság a felperes keresetét, amelyben a társadalombiztosítási határozatok hatályon kívül helyezését azért kérte, mert az irányadó időszakban ápolási díjban részesült, amelynek alapján, tekintettel arra, hogy az ápolási díjból nyugdíjjárulék kerül levonásra, szolgálati időt szerzett - az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontja és a Tbj. 5. § (1)-(3) bekezdései alkalmazásával - elutasította.

Az ítéleti érvelés szerint az Mmtv. 2. § (1) bekezdése eltérést nem engedően, taxatív módon rögzíti az ellátásra való jogosultság feltételeit. Az Mmtv. 2. § (1) bekezdés a) pontjában szereplő időszakban a felperes kizárólag ápolási díjban részesült, az ápolási díjban részesülő személy azonban nem minősül a Tbj. 5. §-a szerinti biztosítottnak, ezért a társadalombiztosítási határozat nem jogszabálysértő.

A jogerős ítélet ellen a felperes élt felülvizsgálati kérelemmel a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Sztv.) 44. § (3) bekezdése és a Tbj. 5. § (1) bekezdése megsértését állítva.

Érvelése szerint a Tbj.-t az Sztv. rendelkezéseivel összhangban kell értelmezni, az Sztv. pedig az ápolási időtartamot kifejezetten szolgálati időre jogosító időként ismeri el, így a két törvény között nincs ellentmondás. Az ápolási idő a Tbj. 5. § (1) bekezdés általános megfogalmazású g) pontja szerint „díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony”-nak minősül, a g) pont általános fogalma után feltüntetett két példa (megbízási szerződés, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszony) nem jelent kizárólagosságot. Ellenkező esetben a jogalkotó nem az „egyéb” szót használta volna a zárójel előtt, hanem anélkül a két példára szűkítette volna a rendelkezést. Az „egyéb” szó használata - nyelvtani értelmezés szerint - eleve kizárja, hogy a Tbj. 5. §-a olyan taxatív felsorolást tartalmazna, hogy ami nincs nevesítve, nem számíthat szolgálati időnek. A törvényhozó éppen azon jogviszonyok szolgálati időkénti elismerését kívánta biztosítani, amelyek a felsorolásból kimaradtak, de megfelelnek a felsorolt

általánosabb feltételeknek. Az ápolási idő azért is e körbe tartozik, mert az Sztv. kifejezetten szolgálati időre jogosító időnek minősíti. Ezt az értelmezést erősíti az is, hogy a Tbj. hasonló jogviszonyokat (pl. közmunka, álláskeresői támogatás) szolgálati időre jogosító időként nevesítve is tartalmazza, így nincs indok arra, hogy az ápolási idő eltérően kerüljön szabályozásra.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Álláspontja szerint az Sztv. az Mmtv. által szabályozott eljárásban nem alkalmazható, a Tbj. 5. §-ának taxatív felsorolása jogalkalmazói kiterjesztő értelmezéssel nem bővíthető. A jogalkotó a Tbj. 5. § (2) bekezdésében meghatározta, hogy az (1) bekezdés g) pontjában foglaltakon túl kiket kell munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyeknek tekinteni; arra, hogy az utóbbi rendelkezés zárójelbe tett kettős felsorolása, a megbízási és vállalkozási jogviszony közé az ápolási díj miként illeszkedik, a felperes sem tért ki.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelemre tett észrevételében - az „egyéb” szó nyelvtani értelmezésével kapcsolatos példák felhozásával - vitatta, hogy a törvényt kiterjesztően értelmezné. Álláspontja szerint jogértelmezését a logikai és rendszertani értelmezés is alátámasztja. A g) pont bármely, a felsorolásban nem szereplő jogviszonyt magában foglal, amelyre vonatkozik az általánosabb, hasonló „fajfogalmakkal” közös ismerv. Amennyiben egy jogviszony megfelel azoknak a további, általánosan megfogalmazott ismérveknek, amelyeket a g) pont tartalmaz, akkor külön nevesítés nélkül is beletartozik a magasabb szintű fogalomba, vagyis vonatkozik rá a főszabály. Az Sztv. rendelkezését a jogrendszer egységessége folytán nem lehet figyelmen kívül hagyni, a Tbj.-vel pedig a törvényhozó nem a jogviszonyok tartalmát emelte ki, így bármely munkavégzésre irányuló jogviszony, amennyiben a munkavégzés díjazás ellenében történik, külön nevesítés nélkül is szolgálati időt képez.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A társadalombiztosítás Magyarország állampolgárait és a Tbj. külön rendelkezése alapján Magyarországon munkát végző más természetes személyeket a Tbj.-ben meghatározott szabályok szerint magában foglaló, társadalmi szintű kockázatközösség, amelyben a részvétel a törvényben meghatározott szabályok szerint kötelező [Tbj. 2. § (1)-(2) bekezdés]. A kötelező társadalombiztosítás rendszerében a biztosított - főszabály szerint - a Tbj.-ben meghatározott

járulékfizetési kötelezettség alapján szerezhethet jogosultságot a társadalombiztosítási ellátásokra; a biztosítás az annak alapjául szolgáló jogviszonnyal egyidejűleg, a törvény erejénél fogva jön létre [Tbj. 2. § (3), (5) bekezdés]. A biztosítás alapjául szolgáló jogviszonyokat, azt, hogy ki minősül biztosítottnak, ennek alapján - főszabály szerint - ki válhat a társadalombiztosítás valamennyi ellátására jogosulttá, a Tbj. 5. § (1)-(3) bekezdései sorolják fel.

A Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pontja szerint biztosított „a díjazás ellenében munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében (bedolgozói, megbízási szerződés alapján, egyéni vállalkozónak nem minősülő vállalkozási jogviszonyban) személyesen munkát végző személy - a külön törvényben meghatározott közérdekű önkéntes tevékenységet végző személy kivételével - amennyiben az e tevékenységéből származó, tárgyhavi járulékalapot képező jövedelme eléri a minimálbér harminc százalékát, illetőleg naptári napokra annak harmincad részét”.

A Tbj. az 5. § (2) bekezdésében sorolja fel, hogy az (1) bekezdés g) pontjában foglaltakon túl mely személyeket és milyen feltétellel kell biztosítási jogviszonyt keletkeztető, munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony keretében munkát végző személyeknek tekinteni: alapítvány, egyesület, egyesületek szövetsége, társasház közösség, egyesület, köztestület, kamara, gazdálkodó szervezet választott tisztségviselője, gazdasági társaság társas vállalkozónak nem minősülő vezető tisztségviselője, szövetkezet vezető tisztségviselője, továbbá a Program szervezeteinek, az önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak, a magánnyugdíjpénztárak választott tisztségviselője, a helyi (települési) önkormányzat választott képviselője (tisztségviselője), társadalmi megbízatású polgármester, amennyiben járulékalapot képező jövedelemnek minősülő tiszteletdíja (díjazása) eléri az (1) bekezdés g) pontjában említett összeget.

A felperes téves jogértelmezés eredményeként hivatkozott arra, hogy a Tbj. 5. § (1) bekezdés g) pontja hatálya alá tartozó személyként biztosítottnak minősült, a Tbj. ezen rendelkezésében és az 5. § (2) bekezdés taxatív felsorolásában ugyanis az ápolási díjban részesülő személyek nem szerepelnek. Ezt az értelmezést támasztja alá a Tbj. 9. § (3) bekezdés b) pontja is, amely szerint az 5. § (3) bekezdés g) pontjában és (2) bekezdésében említett személy biztosítása - az alapul szolgáló jogviszonyok kezdete és vége közötti időszakban - akkor is fennáll, ha ápolási díjban részesül, amennyiben az ellátások folyósítását közvetlenül megelőző napon biztosított volt.

Tévesen hivatkozott a felperes arra is, hogy biztosított jogállása az Sztv. 44. § (3) bekezdése alkalmazásával megállapítható. Az Sztv. 44. § (3) bekezdése az ápolási díj folyósításának időtartamát valóban szolgálati időre jogosító időként szabályozza, és kimondja,

hogy az abban részesülő személy nyugdíjjárulék fizetésére köteles, ezen tények azonban biztosítási jogviszonyt nem keletkeztetnek. A Tbj. a biztosítottak járulékfizetését a IV. fejezet „Az ellátások fedezete” cím alatti rendelkezéseiben szabályozza. A biztosítottakat - a „Járulékfizetésre vonatkozó általános szabályok” alcím alatti rendelkezések alapján - a nyugdíjjárulékon felül egészségbiztosítási és munkaerő-piaci járulék fizetési kötelezettség is terheli [18. § (1) bekezdés], az ápolási díjban részesülő személyek ezzel szemben a „Járulékfizetésre vonatkozó különös szabályok” alcím alatti 26. § (1) bekezdése szerint csak nyugdíjjárulékot fizetnek. Mivel a biztosítási jogviszony fennállását a Tbj. fenti rendelkezései alkalmazásával kell elbírálni, a jogerős ítélet az e körben hivatkozott okok miatt sem jogszabálysértő.

Mindezek alapján a Kúria a jogerős ítéletet - a Pp. 275. § (3) bekezdése alkalmazásával - hatályában fenntartotta.

Az alperes a felülvizsgálati eljárásban felmerült költsége megtérítését nem kérte, ezért a Kúria a Pp. 78. § (2) bekezdése alapján e tárgyban mellőzte a határozathozatalt.

A Kúria a felülvizsgálati eljárás illetékéről a Tny. 81. §-a alapján határozott.

Budapest, 2014. szeptember 22.

Dr. Zanathy János s.k. a tanács elnöke, Dr. Magyarfalvi Katalin s.k. előadó bíró, Dr. Farkas Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

kúriai tisztviselő